

Mål T-52/02

Société nouvelle des couleurs zinciques SA (SNCZ) **mot** **Europeiska gemenskapernas kommission**

”Konkurrens — Artikel 81 EG — Konkurrensbegränsande samverkan — Marknaden för zinkfosfat — Böter — Artikel 15.2 i förordning nr 17 — Proportionalitetsprincipen och principen om likabehandling — Talan om ogiltigförklaring”

Förstainstansrättens dom (femte avdelningen) av den 29 november 2005 . . . II - 5013

Sammanfattning av domen

1. *Konkurrens — Böter — Belopp — Fastställande — Maximibelopp — Beräkning — Skillnad mellan ett slutligt och ett mellanliggande bötesbelopp — Följder (Rådets förordning nr 17, artikel 15.2)*

2. *Konkurrens — Böter — Belopp — Fastställande — Kriterier — Nedsättning av bötesbeloppet med anledning av det klandrade företags samarbete med kommissionen — Nedsättning av det belopp som räknats fram med stöd av regeln om den övre gränsen för böterna*
(Rådets förordning nr 17, artikel 15.2; kommissionens meddelande 96/C 207/04)

3. *Konkurrens — Böter — Belopp — Fastställande — Riktlinjer antagna av kommissionen — Möjlighet att beakta den särskilda situationen för små och medelstora företag*
(Rådets förordning nr 17, artikel 15.2; kommissionens meddelande 98/C 9/03)

4. *Konkurrens — Böter — Belopp — Fastställande — Bedömning av möjligheten att faktiskt skada den relevanta marknaden — Betydelsen av det berörda företags marknadsandelar*
(Rådets förordning nr 17, artikel 15.2)

5. *Konkurrens — Böter — Belopp — Fastställande — Indelning av de berörda företagen i kategorier för vilka en särskild och lika hög utgångspunkt har fastställts — Villkor*
(Rådets förordning nr 17, artikel 15.2)

6. *Konkurrens — Böter — Belopp — Fastställande — Skyldighet att beakta de berörda företagens omsättning och säkerställa att böterna står i proportion till dessa siffror — Föreligger inte*
(Rådets förordning nr 17, artikel 15.2)

7. *Konkurrens — Gemenskapsregler — Överträdelser — Uppsåtligt genomförande — Begrepp*
(Rådets förordning nr 17, artikel 15.2)

8. *Konkurrens — Böter — Belopp — Fastställande — Kriterier — Kommissionens första ingripande i en viss sektor — De berörda företagen utgörs av små och medelstora företag — Omfattas inte*
(Rådets förordning nr 17, artikel 15.2; kommissionens meddelande 98/C 9/03)

9. *Konkurrens — Böter — Påförande — Krav på att det företag som gjort sig skyldigt till överträdelsen har dragit fördel därav — Föreligger inte — Fastställande — Kriterier — Överträdelsers allvar — Förmildrande omständigheter — Avsaknad av fördelar — Föreligger inte*
(Rådets förordning nr 17, artikel 15.2; kommissionens meddelande 98/C 9/03, punkt 2 första stycket)
10. *Konkurrens — Böter — Belopp — Fastställande — Kriterier — Det berörda företagets totala omsättning — Omsättningen från de varor som berörs av överträdelsen — Beaktas var för sig — Gränser*
(Rådets förordning nr 17, artikel 15.2)
11. *Konkurrens — Böter — Belopp — Fastställande — Indelning av de berörda företagen i kategorier för vilka en särskild och lika hög utgångspunkt har fastställts — Företag hänfört till samma kategori som andra företag med en högre total omsättning — Åsidosättande av principerna om proportionalitet och likabehandling — Föreligger inte — Villkor*
(Rådets förordning nr 17, artikel 15.2)

1. Genom att föreskriva att kommissionen får ålägga böter med ett belopp på upp till 10 procent av föregående räkenskapsårs omsättning för vart och ett av de företag som deltagit i överträdelsen, krävs enligt artikel 15.2 i förordning nr 17 att de böter som slutligt åläggs ett företag skall sättas ned om de överstiger 10 procent av företagets omsättning, oberoende av de beräkningar som gjorts dessförinnan utifrån överträdelsens allvar och varaktighet. Av detta följer att den övre gränsen på 10 procent i denna bestämmelse endast är tillämplig på det slutliga bötesbelopp som kommissionen ålägger och inte på de mellanliggande beräkningar som görs, inklusive faststäl-

lande av utgångspunkten för nämnda beräkning.

När kommissionen vid sin beräkning använder sig av ett mellanliggande belopp, inklusive en utgångspunkt, som överstiger den övre gränsen på 10 procent av det berörda företagets omsättning, kan inte det förhållandet att vissa av de faktorer, såsom överträdelsens varaktighet, som beaktats vid denna beräkning inte påverkar det slut-

liga bötesbeloppet kritiseras. Detta blir nämligen konsekvensen av det i artikel 15.2 i förordning nr 17 föreskrivna förbudet mot att överstiga den övre gränsen på 10 procent av det berörda företags omsättning.

helst aldrig får överstiga 10 procent, med eller utan samarbete.

(se punkt 41)

(se punkterna 38–40)

3. De av kommissionen antagna riktlinjerna för beräkning av böter som döms ut enligt artikel 15.2 i förordning nr 17 och artikel 65.5 i EKSG-fördraget ger kommissionen möjlighet att när omständigheterna så kräver beakta den särskilda situation som små och medelstora företag befinner sig i.

(se punkt 42)

2. Den metod som kommissionen använder sig av när den fastställer bötesbeloppet vid brott mot konkurrensreglerna, enligt vilken samarbetsfaktorn beaktas efter det att den övre gränsen på 10 procent av det berörda företags omsättning har tillämpats och således har en direkt inverkan på bötesbeloppet, säkerställer att meddelandet om samarbete ges en ändamålsenlig verkan. Om grundbeloppet ligger klart över gränsen på 10 procent före en tillämpning av nämnda meddelande och det inte vore möjligt att omedelbart tillämpa denna gräns, skulle incitamentet för det berörda företaget att samarbeta med kommissionen minska avsevärt, eftersom de slutliga böterna i vilket fall som

4. Vid bedömningen av den ekonomiska kapacitet som de olika företagen har att allvarligt skada konkurrensen när bötesbeloppet för brott mot konkurrensreglerna fastställs, vilket förutsätter en bedömning av dessa företags faktiska betydelse på den berörda marknaden, det vill säga deras inflytande på densamma, ger den totala omsättningen en ofullständig bild. Det kan nämligen inte uteslutas att ett inflytelserikt företag med en mängd olika verksamheter inte har mer än en underordnad närvaro på en viss produktmarknad. Det kan näm-

ligen inte uteslutas att ett företag som har en stark ställning på en geografisk marknad utanför gemenskapen bara har en svag ställning inom den gemensamma marknaden eller inom EES. I sådana fall innebär det faktum att det berörda bolaget har en betydande total omsättning inte i sig nödvändigtvis att det har ett avgörande inflytande på den aktuella marknaden. Även om de marknadsandelar som innehas av ett företag inte kan vara avgörande för slutsatsen att ett företag hör till en större ekonomisk enhet, är de emellertid relevanta för att fastställa det inflytande som företaget har kunnat utöva på marknaden.

beloppet i varje fall stå i proportion till de omständigheter som har beaktats vid bedömningen av överträdelsens allvar.

När kommissionen för att fastställa bötesbeloppet delar in de berörda företagen i kategorier, så att företag inom samma kategori tilldelas samma utgångspunkt, skall gränsvärdena följaktligen fastställas på ett sammanhängande och sakligt motiverat sätt för var och en de angivna kategorierna.

(se punkt 65)

(se punkterna 67 och 68)

5. I punkt 1 A sjätte strecksatsen i de av kommissionen antagna riktlinjerna för beräkning av böter som döms ut enligt artikel 15.2 i förordning nr 17 och artikel 65.5 i EKSG-fördraget stadgas att en "stor" skillnad i storlek hos de företag som begått en överträdelse av samma slag kan motivera en åtskillnad vid bedömningen av överträdelsens allvar. Även om kommissionen har ett visst utrymme för skönsmässig bedömning och böterna inte skall fastställas enligt en enkel matematisk formel skall bötes-
6. Eftersom kommissionen inte är skyldig att beräkna böterna utifrån belopp som grundar sig på de berörda företagens omsättning, är den inte heller skyldig att säkerställa, för det fall att böterna åläggs flera företag som varit inblandade i samma överträdelse, att de slutliga bötesbelopp som dess beräkningar leder fram till för de berörda företagen avspeglar varje skillnad mellan dessa vad gäller deras totala omsättning eller

deras omsättning på den relevanta produktmarknaden.

Dessa principer är tillämpliga när företag befinner sig i exakt samma situation med avseende på de faktorer som rör överträdelsens allvar och varaktighet.

(se punkterna 73–75)

7. För att en överträdelse av gemenskapens konkurrensregler skall kunna anses uppsåtligt begången är det inte nödvändigt att företaget medvetet har brutit mot dessa regler. Det är tillräckligt att företaget inte kan ha undgått att inse att dess beteende syftade till att begränsa konkurrensen.

I artikel 15.2 i förordning nr 17 föreskrivs inte heller att ett litet eller medelstort företag inte får åläggas högre böter, i procent av omsättningen, än de största företagen när flera företag som varit inblandade i samma överträdelse åläggs böter. Det framgår nämligen av denna bestämmelse att bötesbeloppen för såväl små och medelstora som för större företag skall fastställas med hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och till hur länge den har pågått. När kommissionen ålägger vart och ett av de företag som varit inblandade i samma överträdelse skäliga böter i förhållande till överträdelsens allvar och varaktighet, kan den inte kritiseras för att bötesbeloppet för vissa av dem är högre i förhållande till omsättningen än för andra företag.

Kommissionen har således rätt att vid sin beräkning av bötesbeloppet bortse från det förhållandet att det berörda företaget saknade rättsavdelning.

(se punkterna 82–83)

8. Kommissionen är inte skyldig att mildra böterna för brott mot konkurrensreglerna när den ingriper i en viss sektor för första gången. Det finns ingenting som

tvingar kommissionen att mildra böter när företagen i fråga ingår i kategorin små och medelstora företag. Företagets storlek beaktas nämligen genom den övre gränsen i artikel 15.2 i förordning nr 17 och genom bestämmelserna i de av kommissionen antagna riktlinjerna för beräkning av böter som döms ut enligt artikel 15.2 i förordning nr 17 och artikel 65.5 i EKSG-fördraget. Förutom storleken finns det ingen anledning att behandla små och medelstora företag annorlunda än andra företag. Det förhållandet att företagen ingår i kategorin små och medelstora företag befriar dem inte från skyldigheten att iakttä konkurransreglerna.

(se punkt 84)

att överträdelsen inte medförde någon vinst.

Kommissionen kan visserligen, enligt punkt 2 första stycket femte strecksatsen i sina riktlinjer för beräkning av böter som döms ut enligt artikel 15.2 i förordning nr 17 och artikel 65.5 i EKSG-fördraget, samt på grund av försvårande omständigheter, höja bötesbeloppet för att det skall bli högre än den illegitima vinst som erhållits till följd av överträdelsen. Detta betyder emellertid inte att kommissionen har åtagit sig att i fortsättningen styrka den ekonomiska fördelen av en konstaterad överträdelse när den fastställer bötesbeloppet. Avsaknaden av en sådan vinst kan således inte betraktas som en förmildrande omständighet.

(se punkterna 89–91)

9. Om det ålagda bötesbeloppet måste stå i proportion till varaktigheten och övriga omständigheter som ingår i bedömningen av överträdelsens allvar, däribland företagets eventuella vinst till följd av sitt agerande, kan en utebliven vinst på grund av en överträdelse inte utgöra ett hinder mot att det åläggs höga böter, eftersom böterna annars skulle förlora sin avskräckande verkan. Av detta följer att kommissionen vid fastställandet av bötesbeloppet inte är skyldig att beakta
10. Vid beräkningen av det bötesbelopp som skall åläggas för en överträdelse av gemenskapens konkurransregler får varken företagets totala omsättning eller den del av omsättningen som härrör från den produkt som överträdelsen avser ges en oproportionerlig betydelse i förhållande till andra bedömningskriterier och att fastställandet av ett lämpligt bötesbelopp därför inte kan ske genom en

enkel beräkning som grundas på den totala omsättningen, särskilt när de ifrågavarande varorna endast svarar för en liten del av denna omsättning.

(se punkt 99)

11. Det strider inte mot vare sig proportionalitetsprincipen eller principen om likabehandling att kommissionen, vid beräkningen av bötesbeloppet för överträdelse av gemenskapens konkurrensregler, och i syfte att beakta de berörda företagens ekonomiska styrka och säker-

ställa böternas avskräckande verkan, har hänfört ett företag till samma kategori som andra företag, vars omsättning är högre, och därigenom tilldelat dem samma utgångspunkt, i den mån de olika företagen har förts till samma kategori av den anledningen att de hade i stort sett lika stor omsättning och lika stora marknadsandelar på den relevanta marknaden och att i förevarande fall skillnaden i storlek mellan det berörda företaget och övriga företag inte var så stor att det berörda företaget borde ha förts till en annan kategori.

(se punkterna 69 och 111–112)